

Campus Obert

**CUESTIONES DE
ACTUALIDAD
DESDE LA
ÓPTICA DE
EXPERTOS
UNIVERSITARIOS**

COORDINACIÓN

Sebastià Serra i
Busquets

Antoni Vives
Reus

Rafel Puigserver
Pou (CEDOC-UIB)

► TEMA

Museïtzar per no oblidar

Amb una frase de Jean Schalekamp com a títol, l'autora reivindica la importància de l'obertura de la fossa de Porreres on foren assassinats molts ciutadans per les seves idees. És una obertura fruit de la lluita ciutadana per la recuperació de la memòria històrica

♦♦ Maria Antònia Fernández Pizà *

La recuperació de 55 víctimes del franquisme en l'obertura de la fossa de Porreres ha estat possible gràcies a la lluita de l'Associació de Memòria de Mallorca i al suport parlamentari. La seva obertura és tota una fita per a la nostra història democràtica, ja que permetrà retornar les restes dels desapareguts a

les seves famílies, que per fi podran tancar el dol. Les víctimes foren segrestades de les seves cases per escamots de falangistes que els empresonaren i assassinaren llançant-los a les voreres dels camins i a les fosses dels cementiris, i tot per les seves idees. Des de que se'ls emportaren de casa, les famílies no en tornaren a saber res. Ara, vuitanta anys més tard, quan molts dels assassins ja són morts i molts dels seus familiars també, comencem a donar les primeres passes per a la

a ciutadans és recordar-ho per evitar caure en la desmemòria. L'exhumació d'una fossa és una potent eina pedagògica per explicar allò que no es conta en molts llibres d'història. Però tant important és la seva obertura, com la seva senyalització. Una fossa és un espai de

memòria que pot resultar interessant per a la seva musealització, on es pugui contar *in situ* allò que succeí recordant aquella frase que diu «Conta el que passà a l'any 1936 perquè ho diran i no ho creuran». Sols podem esperar que la de Porreres no sigui la darrera fossa que s'obri, perquè encara ens queda molt per conèixer d'aquest trist episodi.

* Grau en Història i estudiant del màster de Patrimoni per la UIB

► TEMA

Patrimoni lul·lià a Valldemossa

Fins al dia de Reis es pot visitar a la Fundació Coll Bardolet de Valldemossa l'exposició *Llull. Miramar. Valldemossa*, la qual ha estat patrocinada per l'Ajuntament de Valldemossa, dins el seu programa destinat a commemorar els set-cents anys de la mort del Beat Ramon Llull

Ramon Llull, Miramar i Valldemossa

♦♦ Concepció Bauçà de Mirabò *

Enguany hem conegut un poc millor la petjada que deixà Ramon Llull en el nostre context cultural. Aquesta influència es pot resseguir a distints nivells, fins i tot de forma local. El grau de devoció que els nostres avantpassats professaren al beat es pot indagar gràcies a l'art,

als edificis, als documents i llibres o inclús a la toponímia. És el cas de Valldemossa.

La més estimada empresa de Llull es materialitzà gràcies a Jaume II amb la fundació d'un col·legi de llengües destinat a l'evangelització conegut com monestir de Miramar. Hi estigué entre 1276 i 1279. Després partí decidit a exportar aquell model a altres llocs, sense èxit. A la fi, després d'uns disset anys d'història com escola, passà a

altres ordes religiosos i a altres habitants. Malgrat el seu desconhort per aquest fet, el beat testimonià la seva experiència ermitana en la imponent costa mallorquina al *Llibre d'amic e amat*, al *Llibre de Santa Maria* o al *Cant de Ramon*.

Miramar no fou mai tan recordat com Randa en les imatges del beat. No obstant això, la petjada lul·liana al monestir continuà en la devoció

popular i en una part del patrimoni historicoartístic que sorgí al seu entorn. Avui es troba no sols en les cases de Miramar i les seves restes d'època, sinó també en elements significatius del paisatge circumdant com la Cova o la Font del beat i en construccions posteriors, com les patrocinades per l'Arxiduc. Entre totes, la capella del beat Ramon, a s'Estaca, requereix una urgent i ineludible restauració. També els edificis més representatius de Valldemossa inclogueren la imatge de Llull entre els seus murs, mostrant la pietat d'un poble que sempre la venerà. La parròquia de Sant Bartomeu, l'ermita de la Santíssima Trinitat, Cartoixa, Can Sureda o l'Ajuntament custodien encara pintures, escultures o gravats lul·lians que conformen un conjunt patrimonial a conservar.

* Doctora en Història de l'Art i professora del CESAG

► TEMA

El món medieval des de la contemporaneïtat

Des de fa cinc anys, el GRESMED du a terme un Seminari d'Estudis medievals. En aquesta ocasió fou dedicat a què es tracta el món medieval des de l'òptica actual. Podeu seguir les activitats que s'organitzen des d'aquest grup al seu blog estudismedievals.blogspot.com.es

L'Edat Mitjana i el món contemporani

♦♦ Magdalena Cerdà Garriga *

El passat novembre va tenir lloc el V Seminari del Grup de Recerca en Estudis Medievals de la UIB (GRESMED), dedicat a l'anàlisi de les percepcions i lectures que, des del món contemporani, s'han realitzat de l'edat mitjana. Hi participa-

ren professors de la UIB i reconeguts investigadors de l'àmbit local i nacional.

Des de la vessant historicoartística, la Dra. Catalina Cantarells va abordar el tema del revival gòtic i la praxis arquitectònica i la Dra. Sonsoles Hernández va explicar el recurs de l'edat mitjana en la plàstica del segle XIX a partir d'iniciatives individuals i col·lectives. El

fusió s'ha produït al llarg del segle XX i XXI a partir de la literatura, el còmic, el cinema, la música i les noves tecnologies. Al respecte, l'àmbit literari va ser tractat pel Dr. Ferran Garcia Oliver (Universitat de València) que va fer una aproximació al tema de la novel·la històrica de temàtica medieval. Jaume Deyà, Pablo Galera i Beatriz Colom presentaren el projecte d'excavació del poblat d'Almallutx i la seva divulgació a partir de la creació d'un còmic. Per la seva part, el Dr. Juan Vicente García Marsilla (Universitat de València) analitzà l'important presència dels estereotips de l'època medieval al cinema.

L'apropament a la interpretació de la música medieval a l'actualitat fou analitzada pel Dr. Francesc Vicens, musicòleg, a partir de la presentació i audició d'alguns projectes elaborats durant l'Any Llull. Pel que fa a les noves tecnologies, poguérem comprovar la destacada ac-

tualitat de l'edat mitjana en el món dels videojocs, de la mà del Dr. Iñigo Mugueta (Universidad Pública de Navarra); així com també els lligams entre l'obra de Ramon Llull i la informàtica, que presentà el Dr. Llorenç Valverde. El seminari es va tancar amb una taula rodona, en la qual experts debateren sobre el tema de la investigació en el camp del medievalisme.

* Doctora en Història de l'Art. Coordinadora del V Seminari d'Estudis Medievals